

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **Ing. J. S.**, bývajúceho vo Z., zastúpeného JUDr. A. A., advokátkou so sídlom v R., proti žalovaným **1/ J. M.**, bývajúcemu v B., **2/ M. M.**, bývajúcej v B., **3/ A. M.**, bývajúcej v P., **4/ J. B.**, bývajúcemu v P., **5/ Z. A.**, t.č. na neznámom mieste, **6/ J. B.**, t.č. na neznámom mieste, **7/ Ing. J. B.**, bývajúcemu v B., **8/ J. B.**, t.č. na neznámom mieste, **9/ I. B.**, bývajúcej v G., **10/ Z. B.**, bývajúcej v Š., **11/ J. B.**, t.č. na neznámom mieste, **12/ V. B.**, bývajúcej v H., **13/ M. Č.**, t.č. na neznámom mieste, **14/ J. Č.**, bývajúcemu v K., **15/ M. Č.**, bývajúcemu v T., **16/ Z. H.**, bývajúcej v H., **17/ M. K.**, t.č. na neznámom mieste, **18a/ M. K.**, bývajúcemu v H., **18b/ I. K.**, bývajúcemu v H., **19/ M. K. (T.)**, t.č. na neznámom mieste, **20/ P. K. (T.)**, t.č. na neznámom mieste, **21/ S. K.**, bývajúcemu v D., **22/ J. M.**, t.č. na neznámom mieste, **23/ Z. M.**, t.č. na neznámom mieste, **24/ J. P.**, t.č. na neznámom mieste, **25/ J. P.**, t.č. na neznámom mieste, **26/ P. P.**, t.č. na neznámom mieste, **27/ J. P.**, t.č. na neznámom mieste, **28/ M. V.**, t.č. na neznámom mieste, **29/ M. Š.**, bývajúcej v P., **30/ M. C.**, bývajúcej v B., zastúpenej JUDr. R. L., advokátom so sídlom v R., žalovaných 5/, 6/, 8/, 11/, 13/, 17/, 19/, 20/, 22/ až 28/ zastúpených Slovenským pozemkovým fondom so sídlom v Bratislave, Búdková č. 36, IČO: X., **o určenie vlastníctva**, vedenej na Okresnom súde Rimavská Sobota pod sp. zn. 16 C 83/2008, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 22. októbra 2009 sp. zn. 16 Co 329/2009, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky **z r u š u j e** rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 22. októbra 2009 sp. zn. 16 Co 329/2009 a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Žalobca sa v konaní domáhal, aby súd určil, že právnym titulom vydržania je výlučným vlastníkom nehnuteľnosti v katastrálnom území P., ktorá je vedená na liste vlastníctva č. X. ako parcela č. X. – záhrada vo výmere X. m² (ďalej len „sporná nehnuteľnosť“).

Okresný súd Rimavská Sobota rozsudkom z 2. apríla 2009 č.k. 16 C 83/2008-168 žalobu zamietol; rozhodol tiež o trovách konania. Voči žalovaným 3/, 7/, 9/, 18/, 21/ a 29/ zamietol žalobu z dôvodu nedostatku ich vecnej pasívnej legitímácie – v priebehu konania títo účastníci prestali byť nositeľmi práv, ktoré boli predmetom sporu. Voči ostatným žalovaným zamietol žalobu s odôvodnením, že vykonané dokazovanie nepreukázalo, že žalobca splnil zákonné podmienky vydržania vlastníctva spornej nehnuteľnosti. Zo skutkových zistení vyvodil, že nesplnenou je podmienka dobromyseľnosti držby spornej nehnuteľnosti po stanovenú dobu. M. Š. totiž v roku 1989 preukázateľne ponúkla žalobcovi spornú nehnuteľnosť na predaj. Vedomosťou, ktorú tým žalobca získal, došlo k prerušeniu (k strate) dovtedajšej dobromyseľnosti držby a k prerušeniu plynutia 10 ročnej vydržacej doby. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Banskej Bystrici na odvolanie žalobcu rozsudkom z 22. októbra 2009 sp. zn 16 Co 329/2009 napadnutý rozsudok potvrdil; rozhodol tiež o trovách odvolacieho konania. V celom rozsahu sa stotožnil s odôvodnením napadnutého rozsudku a podľa § 219 ods. 2 O.s.p. sa obmedzil na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia. Na zdôraznenie správnosti rozsudku súdu prvého stupňa doplnil, že podľa kúpnej zmluvy zakladajúcej podľa tvrdenia žalobcu jeho dobromyseľnú držbu, boli prevádzané nehnuteľnosti (vrátane spornej nehnuteľnosti) „medzi vlastníkmi nepodelené“, v dôsledku čoho účastník zmluvy nemohol byť v dobrej viere, že mu ako vlastníkovi patrí reálne vymedzená časť týchto nehnuteľností. Odvolací súd poukázal aj na to, že spornú nehnuteľnosť užívala matka J. Š. a až po jej smrti ju začal užívať žalobca; aj z tohto dôvodu nemožno jeho držbu považovať za oprávnenú a dobromyseľnú. Námietku žalobcu, že mu postupom súdu bola odňatá možnosť konať pred súdom tým, že vec bola 2. apríla 2009 rozhodnutá bez jeho prítomnosti na pojednávaní, i keď svoju neúčast' riadne ospravedlnil, odvolací súd považoval

za nedôvodnú, lebo žalobca síce ospravedlnil svoju neúčast' na pojednávaní, nepožiadala ale výslovne o jeho odročenie; boli preto splnené zákonné podmienky na prejednanie a rozhodnutie veci v jeho neprítomnosti. O trovách konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie. Žiadal toto rozhodnutie zrušiť a vec mu vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Namietal, že postupom odvolacieho súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.), lebo rozhodnutie odvolacieho súdu nie je v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p. dostatočne odôvodnené. Nemožno z neho predovšetkým vyvodiť, akými úvahami sa odvolací súd riadil pri posudzovaní otázky odňatia jeho možnosti konať pred súdom prvého stupňa. Nevyplyva z neho ani, akými úvahami sa riadil pri hodnotení dôkazov. Vzhľadom na to nemal možnosť dozvedieť sa o dôvodoch rozhodnutia a primerane reagovať na jeho nedostatky, argumentovať a namietat' nesprávnosť skutkových a právnych záverov.

Slovenský pozemkový fond vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že ide o procesne neprípustný opravný prostriedok, lebo v konaní nedošlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p. Dovolanie navrhol preto odmietnuť.

K dovolaniu sa vyjadrila aj žalovaná 29/, ktorá uviedla, že sa stotožňuje s rozsudkami súdov nižších stupňov a žiada dovolanie zamietnuť.

Žalovaná 30/ označila dovolanie za neurčité a všeobecné. Odvolací súd sa podľa jej názoru dostatočne zaoberal otázkou odňatia možnosti žalobcu konať pred súdom. Navrhla dovolanie zamietnuť a priznať jej náhradu trov dovolacieho konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátkou (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 236 a nasl. O.s.p.).

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti takému potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa o výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. Dovoláním žalobcu je napadnutý potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu, ktorý nevykazuje znaky žiadneho z uvedených rozhodnutí; prípustnosť jeho dovolania preto z § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. nemožno vyvodiť.

Vzhľadom na obsah dovolania a tiež so zreteľom na § 242 ods. 1 O.s.p. dovolací súd skúmal, či v konaní nedošlo k procesnej vade v zmysle § 237 O.s.p. Toto ustanovenie pripúšťa dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Z predchádzajúceho odseku je zrejmé, že o vadu, ktorá zakladá tzv. zmätočnosť, ide tiež vtedy, ak ten kto vystupoval ako účastník konania, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania (§ 237 písm. b/ O.s.p.). Spôsobilosť byť účastníkom konania znamená spôsobilosť mať procesné práva a povinnosti, ktoré zákon účastníkovi konania priznáva alebo ukladá. Jej predpokladom je hmotnoprávna subjektivita vo význame spôsobilosti mať práva a povinnosti podľa hmotného práva. Hmotnoprávna spôsobilosť mať práva a povinnosti fyzických osôb vzniká narodením a zaniká smrťou fyzickej osoby, prípadne vyhlásením za mŕtveho. Ak po

začatí súdneho konania účastník stratí spôsobilosť byť účastníkom konania (§ 19 O.s.p.), postup súdu upravuje ustanovenie § 107 O.s.p. Je vecou súdu, aby podľa povahy veci posúdil, či smrť účastníka bráni ďalšiemu pokračovaniu v konaní alebo či v ňom možno pokračovať s právnymi nástupcami zomrelého účastníka konania. Procesnými nástupcami zomrelého účastníka konania sa stávajú jeho dedičia.

Podľa § 103 O.s.p. súd kedykoľvek za konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci (podmienky konania). Toto ustanovenie ukladá súdu povinnosť v každom štádiu konania prihliadať na to, či sú splnené zákonom stanovené podmienky (procesné podmienky konania) na to, aby súdne konanie mohlo prebehnúť a súd mohol rozhodnúť. Zo spisu vyplýva, že žalovaný 18/ M. K. zomrel 27. júla 2009. Odvolací súd vec prejednal a rozhodol 22. októbra 2009, kedy už tento účastník nemal spôsobilosť byť účastníkom konania. Pokiaľ odvolací súd považoval zomrelého M. K. naďalej za účastníka konania, vykazuje jeho postup znaky procesnej vady konania v zmysle § 337 písm. b/ O.s.p., na ktorú bolo potrebné vziať zreteľ. Uvedená vada zakladá nielen prípustnosť dovolania, ale tiež jeho opodstatnenosť. V prípade, že v konaní dôjde k vade takejto povahy, treba napadnuté rozhodnutie zrušiť.

Pokiaľ žalobca v dovolaní namieta, že v konaní došlo k procesnej vade v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., ktorá podľa jeho názoru spočíva v nepreskúmateľnosti súdneho rozhodnutia. Dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia, je procesne nesprávny postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odníme možnosť pred ním konať a uplatňovať procesné práva priznané mu za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv. Žalobcom tvrdená nepreskúmateľnosť súdneho rozhodnutia nie je ale judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky považovaná za procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.; ide o tzv. inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. (viď judikát R 111/1998).

Vzhľadom na to, že v konaní na odvolacom súde došlo k procesnej vade v zmysle § 237 písm. b/ O.s.p., zrušil Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu (§ 243b ods. 1 O.s.p.) a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znovu o trovách pôvodného i dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 20. januára 2011

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková